

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

פרשת ויחי

לסדר את הפרשה

לפניכם רשימת נושאי הפרשה בסדר מעורב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר ההתרחשויות בפרשה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהפרשה.

- ו. הלווית וקבורת יעקב
- י. אבל יוסף ומצרים
- ג. ברכת מנשה ואפרים
- פ. צוואת יוסף ופטירתו
- ב. צוואת יעקב ליוסף
- פ. ברכת השבטים
- ר. ציווי יעקב לבניו
- ס. חשש האחים ויוסף מנחמם
- ת. מיתת יעקב
-
-

שאלה לשולחן השבת

"המלאך הגואל"

כתוב בירושלמי (פ"ט ה"א ברכות):
'אל תהי צווח לא למיכאל ולא לגבריאל אלא כד' אלקינו בכל קראינו אליו'. מבואר, שאין זה נכון להתפלל אל המלאכים עצמם, אלא לקב"ה.
ויש לבאר אם כן, מדוע כאן יעקב אבינו פונה לכאורה אל המלאך בבקשה כי יברך את הנערים, הלא יש לבקש ישירות מעם הקב"ה?
עוד יש להקשות מי הוא המלאך המדובר?

מטרת השאלה
הינה לעורר דיון סביב שולחן השבת.
ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצרוף מקורות, אם ישנם)
ובל"נ אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

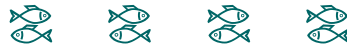
"ויאמר אנכי אעשה כדברך: ויאמר השבעה לי וישבע לו"

הרמב"ן מפרש מדוע נאלץ יעקב להשביע את יוסף ולא סמך על דברתו, שרצה יעקב לחזק את הדבר הזה בעיני פרעה שיתן לו רשות לעזוב ולקבור את יעקב דווקא בארץ ישראל, וכמו שפירש רש"י שאמר פרעה שאם לא בשביל השבועה שנשבעת לא הייתי מניחך. ונראה להוסיף, שמדברי יוסף עצמו בפסוק וסגנון תשובתו הבין יעקב שהדבר אינו בטוח אצלו אם אכן יהיה ביכולתו לקיים את הבטחתו ולכן היה צריך להשביעו. דרך העולם, שהמדבר על עצמו אינו רגיל להוסיף את המילה 'אני' או 'אנכי' לפני דבריו אלא אומר 'אעשה', 'אראה' וכד' ולא 'אני אעשה', 'אני אראה'. מפני שהגוף הראשון ככל כולל בעצם המילה. ובמקרה שבכל זאת מישהו אומר כן, בדרך כלל כוונתו למעט את דבריו ולהדגיש שהוא יעשה זאת אך אין לדעת מה יוכל להשתבש... ולפי זה מובן שכששמע יעקב את בנו עונה לו בלשון 'אנכי אעשה כדברך' הבין מיד שיתכן שתצוץ בעיה מצד פרעה, ולכך מיהר להשביעו על כך. כדי שפרעה לא יתנגד כפי שבאמת היה. (הדרש והעיון)

"האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים"

בית המקדש השני נחרב בעוון שנאת חנם ולשון הרע, ובעניינים אלו יש להתחזק בכדי להחיש את ביאת הגואל, ועלינו לדקדק בכל הדברים היוצאים מפינו. וכך צוה יעקב לבניו: "האספו" שיהיה אחדות ביניכם שלא תדברו לשון הרע, "ואגידה" כל מה שתגידו ותדברו, יהיה רק "לכם" לצרכיכם ולתועלת, ועל ידי זה "יקרא אתכם באחרית הימים" תזכו לגאולה. (עטרת ישועה)

"ויבאו עד גרן האטד אשר בעבר הירדן ויספדו שם מספד גדול וכבד"

כתוב בפסוק שהלכו השבטים לקבור את יעקב אבינו וברוך עצרו בגרן האטד לעשות שם מספד, ושמקום זה היה בעבר הירדן. ויש לבאר, מדוע הוצרכו כלל לחצות את הירדן והלא הדרך הישירה ממצרים למערת המכפלה שבקרית ארבע היא דרך ארץ פלשתים (עזה של ימינו), ומדוע הוצרכו לעבור את הירדן? ויש לומר: א. הכוונה לעבר הירדן המערבי ביחס לנקודת מבטו של סיחון ועוג או של משה שכתב את התורה. (חזקוני, קרני ראם) ב. רצו לעקוף את ארץ פלשתים וגם כדי שהמצרים לא יעברו בארץ ישראל. (הרש"ר הירש) ג. כן עשו עיקוף בגלל ש'מעשה אבות סימן לבנים' ועתידים בני ישראל ללכת בדרך זו כשחוננים בדגלים על פי סדר נשיאת ארונו של יעקב. ד. יצאו לקראת מצרים למלחמה ולכן הקיפו מסביב. (ע"פ רש"י) ה. יוסף הקיף מהלכו הלאה כדי שיתווספו במהלכו הרבה ממואב וכנענים היושבים ע"י הירדן. (העמק דבר) (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א ל'שאלה לשולחן שבת' תשפ"ב)

"והוא יתן מעדני מלך!"

ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון:
052-7665775

חדש! ניתן להזמין חוברות של חומש בודד מתוך הספר כמזכרת מאירועים

ישנו ביקוש רב בבתי כנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילתם.
זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה!

השתתפו באמצעות העברה

חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה **מתחילה** באות המופיעה בתחילת השורה

- א. יעקב רצה לגלות לבניו את _____
- ב. עליו נאמר: "ולערב יחלק שלל"
- ג. מקום הספדו של יעקב
- ד. נמשל לנחש עלי דרך
- ה. ברכת יעקב למנשה ואפרים: " _____ "
- ו. ברכת יעקב ליששכר: " _____ מנוחה כי טוב"
- ז. אליו נמשל בנימין
- ח. יעקב ביקש מיוסף שיעשה עמו-
- ט. נשאר בארץ גושן ולא עלו לקבור את יעקב
- י. נמשל לגור אריה
- כ. נאמר על ראובן: "פחו _____"
- ל. נקברה במערת המכפלה, היא ולא אחותה
- מ. אב ובנו (המוזכרים בפרשה)
- נ. נמשל לאילה שלוחה, שאמרי שפר בפיה
- ס. נאמר על דן: "הנשך עקבי _____ ויפל רכבו אחור"
- ע. נאמר על יוסף: "בנות צעדה _____ שור"
- פ. יוסף נפל על -
- צ. עיר גבול נחלת זבולון
- ק. "אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי וב _____"
- ר. לכיוון זה השתחוה יעקב
- ש. מספר ימי אבל יעקב
- ת. "ברכות שמים מעל ברכות _____"

חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה **מסתיימת** באות המופיעה בתחילת השורה

- א. "כה תאמר ליוסף _____ פשע אחיך"
- ב. העלו לקבורת יעקב פרשים ו _____
- ג. כששמע יהודה את ברכות אחיו הוא _____ לאחור
- ד. " _____ יגודנו והוא _____ עקב"
- ה. "ואתם חשבתם עלי _____, אלוקים _____"
- ו. "ברכות אביך _____ על ברכות הורי"
- ז. אחד מהמקומות בהם השי"ת נראה ליעקב
- ח. "שפיפון עלי _____"
- ט. יוסף ציווה _____ את אביו
- י. יעקב ציווה ליוסף: "אל נא _____ במצרים"
- ך. "יהודה אתה _____ בעורף _____"
- ל. מילה נרדפת למילה - 'אפרנס'
- ם. יוסף ראה לבניו בני -
- ן. כשיעקב חזר משם, נפטרה רחל
- ס. "כלי _____ מכרתיהם"
- ע. יוסף _____ לאביו שיקבור אותו בארץ כנען
- ף. בכה בפרשה פעמיים
- ץ. "כרע _____ כאריה"
- ק. יעקב _____ ו _____ את מנשה ואת אפרים
- ר. כך מכונה יוסף (רש"י)
- ש. כך מכונים חמור ואנשי שכם
- ת. רחל נפטרה בעוד _____ ארץ לבוא אפרתה

כתרגומו

דבא פרהא נדיא דעלייה מילה מתחילת אונקלוס נכנסה לעברית של רמנו.

"המיטה" (מח,ב) = "ערסא". המילה העברית 'עריסה' המתארת מיטה קטנה. (מופיע בתנ"ך כ'ערש')

מן המדרש

אמר רב כהנא: סיפר לי רב חמא בן בתו של חסא: רבה בר נחמני (הידוע בשם 'רבה') נפטר בגלל אימת המלכות. היו שהלשינו עליו למלך ואמרו: "יש יהודי אחד שמבטל שנים עשר אלף איש מישראל, חודש בקיץ (בניסן) וחודש בסתיו (בתשרי), ומקבץ אותם (ללמוד תורה), ומשום שאין הם בבתיהם, משתמטים הם מלשלם את המס החודשי לגובי המלך. מיד שלח המלך שליח לתפוס את רבה, ולא מצאו. משום שהוא ברח ממקום למקום: מפומבדיתא לאקרא, ומאקרא לאגמא, ומאגמא לשחין, ומשחין לצריפא, ומצריפא לעינא דמים, ומעינא דמים בחזרה לפומבדיתא, שם מצא אותו. כיצד? אותו השליח במקרה הגיע לאותו הפונדק שרבה התחבא ושהה בו. בעלי הפונדק, קירבו לפני השליח שולחן וכיבדוהו בשתיה. שתה השליח זוג כוסות, ומיד לאחר מכן פיגו השולחן, מבלי שהם ידעו שיש סכנה בשתיית "זוגות". (השדים היו מזיקים את מי ששותה "זוגות") אכן ניזוק השליח והחלו פניו מתעוותים. חשש בעל הפונדק מאוד שלא יעלילו עליו שפגע בשליח המלך, ושאל את רבה כיצד יינצל. אמר לו רבה: "החזירו את השולחן לפניו, ותתנו לו עוד כוס אחת, וקחו מיד את השולחן ממנו וכך יתרפא". עשו כן, והוא אכן נרפא. אמר השליח: "כעת אני יודע שכאן מתחבא אותו אדם שאני מחפש אחריו!". מיד חיפש אחריו ומצא אותו. אמר השליח לבעלי הפונדק: אני אחזור למלך ולא אגלה איפה נמצא רבה אף במחיר חיי, אך אם ייסרו אותי, לא אעמוד בייסורים. הכניסו את רבה לתוך חדר נעול, כדי שבינתיים לא יברח. התפלל רבה וביקש רחמים, נעשה לו נס ונפל קיר החדר, עמד וברח שוב לאגמא. שם, התיישב רבה על גזע של דקל קצוץ ולמד. (המשך בשבוע הבא... ע"פ ב"מ פו.)

מילה בפרשה

בגללו כוכב הוא הרים,
במשקל לא מהכבדים,
במעלה מדרגות מספר,
הרגיש עצם נשבר.

המונח המבוקש הינו מילה
בת 3 אותיות המופיעה בפרשה.
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תפרסם אי"ה בגיליון הבא

שעשועי דאורייתא

"במערה אשר בשדה המכפלה"
אלו מערות נוספות הוזכרו בתנ"ך?
* * * *

מצאו נא בפרשה:

- 1. כמה שיותר שמות של חלקים בגוף האדם.
- 2. שלושה אנשים שאינם ממשפחת אברהם אבינו.
- 3. שני זוגות אחים המוזכרים בפסוק אחד.
- 4. שם של מסכת בש"ס.
- 5. שתי מילים רצופות שמסתיימות באות ז'. (הרצף היחיד בתורה)
- 6. פסוק ובו שש מילים שמסתיימות באות כ'. (יותר מחצי מהמילים בפסוק)

ושפני טמוני חול

"גור אריה" - מאיזו היה פוחד האריה?
* * * *

"ידעתי בני ידעתי"

כיון שיוסף ערער על סדר הברכות, אמר לו יעקב יודע אני היטב בענינים האלו, שהרי גם אני לקחתי ברכתי קודם על אף שהייתי הקטן אצל אבי ואינך צריך ללמדני בינה בזה. (תפוחי חיים)

* * * *

"מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך"

כשאוכל בסעודת עצמו, אוכל אשר לחם פשוט. אך כאשר עליו להגיש מזון לאורחיו, הוא נותן לפניהם מעדני מלך. וכך צריך האדם לנהוג עם עצמו ואורחיו במידה זו. (אלשיך)

שמיאות מי יבין

לפניכם פסוק מן הפרשה שנפל בו שיבוש, התשכילו להבין מהו?

- 1. "המלאך הגאל אתי מכל רע הוא יברך את הנערים ויקרא בהם שמי ושם אבתי אברהם ויחזק וידגו לרב בקרב הארץ"
- 2. "ברכת אביך גברו על ברכת הורי עד תאות גבעת עולם תבואתה לראש יוסף ולקדקד נזיר אחיו"

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לגיליון קודם: למי נאמר להתפלל ברחוב ולא בבית הכנסת? עולי ביכורים לא נכנסים לבתים מפני חשש טומאה. (ע"פ רמב"ם פ"ד מביכורים הט"ז) **לסדר את הפרשה** - "בן פרת יוסף". **חידון א' ת'** - אחרית הימים, בנימין, גורן האטד, דן, המלאך הגואל, וירא, זאב, חסד ואמת, טף, יהודה, כמים, לאה, מנשה מכיר, נפתלי, סוס, עלי, פני אביו, צידון, קשתי, ראש המיטה, שבעים, תהום. **חידון א' ת' הפוך** - אנה שא נא, רכב, נסוג, גד גדוד יגד, רעה חשבה לטובה, גברו, לזו, ארח, לחנוט, תקברני, יודוך אחיך ידך אויבך, אכלכל, שלשים, פדן, חמס, נשבע, יוסף, רבץ, נישק חיבק, שור, איש, כברת. **שעשועי דאורייתא** - המערה שבה גר לוט עם בנותיו, המערה במקדה בה הסתתרו חמשת המלכים מפני יהושע, מערת הצידונים (יהושע י"ג ד'), המערה בה הסתתר האורב במלחמה השלישית בין בני ישראל לבנימין, המערה בה הסתתר דוד מפני שאול, המערה בה הסתיר עובדיה מנביאי ד' בימי אחאב, המערה בה לן אליהו הנביא. 1. יד, ראש, עיניו, ירך, זרוע, רחם, עקב, ברכיים, עצמות, קדקד, פנים, אף, שכם, עורף, רגל, שיניים. 2. עפרון, ממרא, פרעה, חת (שכם). 3. "אפרים ומנשה כראובן ושמועון יהיו לי". 4. "ולקדקד נזיר אחיו". 5. "עז. פחז". 6. "יהודה אתה יודוך אחיך ידך בערף איבך ישתחוו לך בני אביך". **מילה בפרשה ויגש** - "בצבא עד אין מספר" - המספר חמש, "נתן נשק למפני הכפר" - נתן נשק=חימש, "שהיה ישוב בשומרון" - הישוב חומש שפונה, "ותוספת לתשלום הפידיון" - כשפודים קדושה יש להוסיף בדרך כלל חומש. **שמונות בפרשה** - 1. "בעיר דוד" (י). 1. "עלי עין" (מט, כב). 2. "בזה" - הראה לו שטר כתובה (רש"י מחט). 3. "גור אריה" ומלכות יהודה (מט, ט). 4. "בך יברך ישראל" (מח, כ). 5. "עיניים מייך" (מט, יב). 6. "לחוף אניות" (מט, יג). 7. "בחרבי ובקשתי" (מח, כב). 8. 'תפלך' אותיות נפתלי שנתברך: "אילה שלוחה" (מט, כא). 9. 'בצער גלגול מחלות' (רש"י מז, כט). 10. "אניות" (מט, יג). 11. קיווי + T = "קיויתי" (מט, יח). 12. "ולבן שיניים מחלב" (מט, יב). 13. 'הקפוחו כתרם כגון המקף סיג של קוצים' (רש"י נז, יג). 14. "אביר" (מט, כד). 15. "לישועתך קויתי ד'" (מט, יח) מי שמתעטש אומר פסוק זה (משנ"ב סי' ר"ל ס"ק ז') 16. "נחש" (מט, יז). 17. "חמור" (מט, יד). 18. "ועיני ישראל כבוד" (מח, י). **שמונות בהפסרה** - 1. "ובגעלו אשר ברגליו" (ה). 2. "אל תנקהו" (ט). 3. "דמי מלחמה" (ה). 4. "עיר דוד" (י). **שאלה לשולחן שבת וישב** - שאלנו: הגמרא (שבת י): מביאה: 'ואמר רבא בר מחסאי אמר רב חמא בר גוריא אמר רב לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים שבשביל משקל שני סלעים מילת שנתן יעקב ליוסף יותר משאר בניו נתקנאו בו אחיו ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים'. ויש לבאר אם כן, כיצד באמת יעקב לא חשש לקנאה בין האחים ושישנאו את יוסף, ומדוע נתן רק ליוסף כתנת פסים והעדיפו על פני אחיו? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. רצה להרבות בין האחים קנאת סופרים, שהרי אהבו מפני חכמתו ולימודו, אך השבטים לא פירשו כך את כוונתו. 2. מותר לשנות בן אם אינו 'בן הבנים' ואם יש לו מעלה מיוחדת על פניהם, ולכן הראה לו אהבה יתרה כי מסר לו כל מה שלמד בישיבת שם ועבר. 3. הפוך, הוא חשש שיקנאו בו ובתורתו לכן עשה לו בגד מיוחד המראה שאינו מבני התורה (כמו שכתוב על בני בבל בשבת קמה); אך הם חשבו שהוא לאות אהבה יתרה. 4. דבר זה עצמו נלמד רק אחרי מעשה יעקב ויוסף.

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.
ב: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.
בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

זהו חידון משעשע מתמונות הרומזות על פסוקים ומושגים מהפרשה ומפירוש רש"י.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
temunabaparashah@gmail.com חיווקים והערות: ממו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

טמונות בפרשה

מקרא רמת קושי: רגיל קשה

5

4

3

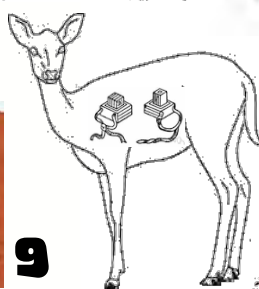
2

1

9

8

7

6

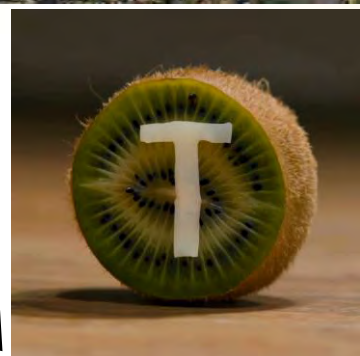
13

10

12

11

מחשבה טובה

התשובה לטמונה זו תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם
"וארבע הידות" (מזכד)

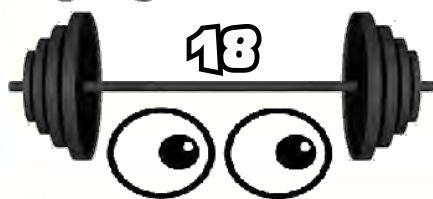
15

14

17

18

16

הפטרות ויחי "ויקרבו ימי דוד" (מלכים א' ב' א' יב')

טמונות בהפטרה

1

2

3

4